Valodas konsultācijas: elektroniskā datubāze

http://www.valodaskonsultacijas.lv/lv/questions/377

Jautājums

*Viņš **zina*** vai ***zin***?

Atbilde

Darbības vārda 3. personas pareizā forma ir ***zina***.

Darbības vārds *zināt* ir trešās konjugācijas pirmās apakšgrupas darbības vārds tāpat kā *darināt*, *ēdināt*, kur 3. personā ir galotne *-a*, tātad *darina*, *ēdina, zina*. Sākotnēji *zināt* ir bijis trešās konjugācijas otrajā grupā, tātad locīts tāpat kā, piemēram, *dziedāt – viņš dzied*, *raudāt – viņš raud*, *zināt – viņš zin*. Šāds lietojums vēl sastopams sarunvalodā.
Pēc pašreizējām normām darbības vārds *zināt* ir trešās konjugācijas pirmās apakšgrupas izņēmums, kas lokāms tāpat kā, piemēram, *darināt – viņš darina, ēdināt – viņš ēdina, zināt – viņš zina*.
Vēl 20. gs. 80. gados par pieļaujamu tika atzīta arī darbības vārda saīsinātā forma ***zin*** – šāda forma kā retāk lietota ir fiksēta „Latviešu literārās valodas vārdnīcā". Taču jaunākajos avotos, piemēram, „Mūsdienu latviešu valodas vārdnīcā", tā vairs netiek minēta. Arī „Latviešu valodas gramatikā" un „Latviešu literārās valodas morfoloģijā" norādīts, ka *zināt* lokāms pēc trešās konjugācijas pirmās apakšgrupas parauga.

Avoti

Latviešu literārās valodas vārdnīca. 8. sēj. Atb. red. L. Ceplītis. Rīga : Zinātne, 1996, 643. lpp.

Mūsdienu latviešu valodas vārdnīca: zināt

Kalnača, A. Darbības vārds (verbs). *Latviešu valodas gramatika.* Atb. red. D. Nītiņa, J. Grigorjevs. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2015, 549. lpp.

Paegle, Dz. *Latviešu literārās valodas morfoloģija.* I daļa. Rīga : Zinātne, 2003, 107. lpp.

© Latviešu valodas aģentūra, 2017